

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 4 och 109 § i äktenskapslagen och 3 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 4 och 109 § i äktenskapslagen och 3 § i lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (RP 211/2018 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande.

Motion

I samband med propositionen har utskottet behandlat följande motion:

- Lagmotion LM 8/2015 rd Tytti Tuppurainen sd Lagmotion med förslag till lag om upphävande av 4 § 2 mom. i äktenskapslagen

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Laura Määttänen, justitieministeriet
- lagstiftningsråd Outi Kemppainen, justitieministeriet
- tingsdomare Juho Heiskala, Vanda tingsrätt
- jurist Merike Helander, Barnombudsmannens byrå
- jurist Aila Heusala, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, enheten för styrning och utveckling av magistrater
- jurist Tuija Kanerva, Regionförvaltningsverket i Östra Finland, enheten för styrning och utveckling av magistrater
- jurist vid servicecentralen Jari Rantala, Finlands ortodoxa kyrkostyrelse
- organisationssekreterare Anniina Vainio, Kvinnoorganisationernas Centralförbund
- professor (emeritus) Markku Helin
- juris doktor Sanna Mustasaari.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- social- och hälsovårdsministeriet
- Migrationsverket
- Befolkningsregistercentralen
- Helsingfors stads social- och hälsovårdsverk
- Centralförbundet för Barnskydd

Betänkande LaUB 17/2018 rd

- Mannerheims Barnskyddsförbund
- Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS rf.

PROPOSITIONEN OCH MOTIONEN

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att den bestämmelse i äktenskapslagen upphävs enligt vilken justitieministeriet av särskilda skäl kan ge den som inte har fyllt 18 år tillstånd att ingå äktenskap. Samtidigt föreslås det att lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt ändras för att motsvara den ändring som görs i äktenskapslagen.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

Lagmotionen

I lagmotion LM 8/2015 rd föreslås det att 4 § 2 mom. i äktenskapslagen upphävs. Enligt motionen måste möjligheten att ge personer under 18 år tillstånd att ingå äktenskap strykas i äktenskapslagen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Sammantaget sett anser utskottet att propositionen är behövlig och lämplig och tillstyrker lagförslagen, men med anmärkningarna nedan.

Slopandet av dispensförfarandet

Enligt äktenskapslagen (234/1929) är den nedre åldersgränsen för att ingå äktenskap 18 år, men justitieministeriet kan av särskilda skäl ge personer som är yngre än så tillstånd att ingå äktenskap (4 § 2 mom.). I tillståndspraxis har graviditet, religiös övertygelse och kulturella skäl betraktats som särskilda skäl. Antalet tillståndsansökningar och beviljade tillstånd har minskat betydligt de senaste decennierna. De senaste åren har 10–30 ansökningar lämnats årligen.

I propositionen föreslås det att det dispensförfarande som möjliggör minderårigas äktenskap ska slopas. Den föreslagna ändringen påverkar inte giltigheten för äktenskap som redan ingåtts.

I propositionsmotiven behandlas anknytande internationella avtal och rekommendationer samt lagstiftningen i utlandet. Dessutom relateras argument för och mot att slopa dispensförfarandet (s. 3—7). I propositionen stannar regeringen för att det är motiverat att förbjuda minderårigas äktenskap, eftersom de synpunkter som allmänt gäller skydd för minderåriga måste ges större vikt än de omständigheter som i ett enskilt fall eventuellt hänför sig till situationen för en minderårig som önskar ingå äktenskap.

Betänkande LaUB 17/2018 rd

Sammantaget sett ställer sig lagutskottet bakom förslaget att slopa dispensförfarandet enligt 4 § 2 mom. i äktenskapslagen. Ändringen är i princip förenlig med barnets bästa och främjar flickors villkor och jämställdheten med hänsyn till att största delen av de minderåriga som beviljats tillstånd är flickor (s. 3 i RP). Ändringen kan anses leda till att rättsläget i Finland bättre svarar mot de internationella åtagandena och rekommendationerna samtidigt som riskerna för tvångsäktenskap och annat utnyttjande minskar. Även Sverige, Danmark och Norge har slopat motsvarande dispensmöjligheter. För konsekvensens skull är det befogat att ändra lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) på det sätt som föreslås i propositionen.

I en del fall kan den föreslagna ändringen i äktenskapslagen motivera minderåriga att antingen av egen fri vilja eller efter påtryckningar ingå så kallade religiösa äktenskap, som är giltiga i den berörda kulturen men inte i Finland. Ändringen kan också öka trycket på par eller enskilda minderåriga med utländsk bakgrund att söka sig utomlands för att bli vigda i ett land som tillåter äktenskap mellan minderåriga (se s. 8 i RP). Utskottet anser det vara viktigt att följa läget. Man bör också gå ut med information om rättsläget med tillhörande mål i Finland och om tjänsterna för unga och familjer.

Att ingå äktenskap som minderårig

I och med den föreslagna ändringen kommer det att bli ett hinder för äktenskap att den sökande är minderårig, och inga avvikelser kan göras från detta. Minderåriga kommer därmed inte att kunna ingå äktenskap i Finland. Vid behandlingen av propositionen har frågan väckts om bestämmelserna i äktenskapslagen kan kringgå och vad följden då blir. I fråga om detta anför lagutskottet följande.

Äktenskap ska ingås genom vigsel och före vigseln ska det utredas att hinder mot äktenskapet inte föreligger (1 § i äktenskapslagen). Hinder för äktenskap är att sökanden är minderårig (i nuläget kan dispens beviljas av justitieministeriet), ett gällande äktenskap eller registrerat partnerskap, nära släktskap och vissa andra släktskapsförhållanden (2 kap. i äktenskapslagen). Hindren för äktenskap ska undersökas av magistraten eller av den församling i den evangelisk-lutherska kyrkan eller i ortodoxa kyrkosamfundet där de förlovade eller den ena av dem är medlem (3 kap. i äktenskapslagen). Över hindersprövningen utfärdas ett intyg som ska lämnas till vigselförrättaren. Enligt 18 § i äktenskapslagen får vigsel inte förrättas, om vigselförrättaren känner till någon omständighet som hindrar äktenskapet. Vigselförrättaren ska före vigseln förvissa sig om att hindersprövning har utförts på behörigt sätt.

Bestämmelser om villkoren för vigselrätt och om vigselförrättarens skyldigheter och ansvar finns i äktenskapslagen och i lagen om vigselrätt (571/2008). Magistraten ska bevilja vigselrätt och övervaka vigselförrättarens verksamhet. Vigselrätt får inte ges, om det finns grundad anledning att misstänka att den som ansökan gäller är oförmögen att sköta uppdraget som vigselförrättare eller olämplig för det.

Vigselförrättaren ska sköta uppdraget omsorgsfullt och på behörigt sätt. När en vigselförrättare förrättar vigsel och fullgör andra uppgifter som hör samman med detta ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på honom eller henne. På vigselförrättare tillämpas dessu-

Betänkande LaUB 17/2018 rd

tom skadeståndslagens (412/1974) bestämmelser om tjänstemäns skadeståndsansvar. Magistraten kan återkalla en vigselrätt till exempel om bestämmelserna om vigsel har överträtts väsentligt.

Äktenskapet blir inte ogiltigt fastän bestämmelserna om hinder för äktenskap inte följs. Ogiltighet kopplas uteslutande till två olika situationer. Enligt 19 § i äktenskapslagen är vigseln ogiltig om den inte har förrättats enligt formkraven i 15 § i lagen eller om den har förrättats av någon som inte har vigselrätt. Till följd av en ogiltig vigsel uppstår inte den rättsverkan som kopplas till äktenskap. När ogiltigheten konstateras upphör äktenskapets rättsverkan retroaktivt.

Om makarna kan ingå äktenskap trots att någon av dem är minderårig eller det finns något annat hinder för äktenskap, är äktenskapet således giltigt om vigseln har förrättats enligt 15 § i äktenskapslagen och vigselförrättaren har haft rätt att förrätta vigseln. Idén bakom detta är att hindren för äktenskap förlorar sin betydelse efter att vigseln förrättats enligt äktenskapslagen och därefter skyddas de rättsförhållanden som uppstått.

Äktenskap som ingåtts trots hinder kan upplösas genom äktenskapsskillnad. Men äktenskapet är giltigt till dess att makarna döms till äktenskapsskillnad. I vissa situationer ska makarna dock dömas till äktenskapsskillnad utan betänketid på initiativ av åklagaren. Fall av den här typen är sådana där makarna är nära släktingar eller äktenskapet har ingåtts medan ett annat äktenskap varit giltigt.

Utskottet anser att bestämmelserna omindersprövning, formkrav för att ingå äktenskap, beviljande av vigselrätt samt skyldigheter och ansvar för vigselförrättare och övervakning av vigselförrättare är strikta och heltäckande och att de därför kan bedömas vara ett effektivt hinder för äktenskap mellan minderåriga. Redan i nuläget är det möjligt att en minderårig ingår äktenskap utan specialtillstånd, men enligt bedömningar som utskottet tagit del av finns det inte kännedom om att det skulle ha förekommit några sådana fall. Enligt utredning kan det främst bli fråga om en situation där innehavaren av vigselrätt viger ett minderårigt par felaktigt eller trots att han eller hon är medveten om att det finns ett hinder för äktenskap i och med att makarna är minderåriga.

Om en minderårig har ingått äktenskap kan äktenskapet på det sätt som beskrivs ovan upplösas genom äktenskapsskillnad. I Finland är det lätt och förmånligt att söka äktenskapsskillnad och det krävs ingen särskild grund eller den andra partens samtycke eller medverkan. Men i vissa fall är äktenskapsskillnad inte ett möjligt eller lämpligt alternativ för den som ingått äktenskap som minderårig. Därför menar utskottet att det framöver finns skäl att undersöka olika möjligheter att få äktenskap att upphöra, upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på annat sätt. Samtidigt bör det utredas vilka konsekvenserna då blir bland annat för makarnas förmögenhetsförhållanden och barnens ställning. Det är också motiverat att bedömningen väger in andra hinder för äktenskap. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande 1*).

Med anknytning till förslaget till uttalande noterar utskottet att det vid behandlingen av ärendet har lagts fram som ett alternativ att äktenskap som ingåtts av en minderårig direkt med stöd av lag ska vara ogiltigt. Men det måste beaktas att ogiltighet innebär att äktenskapets rättsverkan upphör retroaktivt och att detta kan åberopas när och av vem som helst. Detta kan få oskäliga konsekvenser för parterna och deras eventuella barn, eftersom maken inte på äktenskapet kan grunda yrk-

Betänkande LaUB 17/2018 rd

anden som gäller till exempel arvsrätt, avvittning eller sociala rättigheter som bygger på familjere-lationen. De eventuella barnen betraktas som födda utanför äktenskapet och den äkta mannen upphör att vara deras far och vårdnadshavare till dess att faderskapet och vårdnaden senare fast-ställs separat. Konsekvenserna blir mer framträdande i en situation där familjens samlevnad har pågått en längre tid och det senare uppdagas att äktenskapet är ogiltigt. Följaktligen verkar det vara motiverat att inte gå in för att äktenskap som ingåtts av en minderårig ska vara ogiltigt direkt med stöd av lag. I stället bör det undersökas till exempel om äktenskapet kan ogiltigförklaras på ansökan av den som ingått det som minderårig.

Erkännande av äktenskap som ingåtts av en minderårig utomlands

Ett äktenskap som ingåtts på giltigt sätt utomlands är i princip giltigt också i Finland (115 § i äk-tenkskapslagen) men behöver inte erkännas om dess giltighet leder till ett resultat som strider mot grunderna för Finlands rättsordning (139 § i äktenskapslagen). Enligt utredning har magistrater-na en gemensamt avtalad praxis som går ut på att äktenskap som en minderårig ingått utomlands erkänns först när den minderåriga har blivit myndig.

I propositionen ingår inga förslag till ändringar i hur äktenskap som ingåtts av minderåriga utom-lands ska erkännas i Finland. Sakkunniga i lagutskottet har på bred front lyft fram att grunderna och förfarandet för erkännande av äktenskap som minderåriga ingått utomlands bör bygga på mer noggrant avgränsade bestämmelser i lag. Det skulle skapa klarhet i rättsläget samtidigt som bland annat registreringen av befolkningsdata skulle underlättas. Å andra sidan har det också påpekats att en reglering av erkännande som inte alls tillåter prövning i de enskilda fallen kan leda till slut-resultat som strider mot barnets bästa i enstaka fall.

Erkännandet av äktenskap som ingåtts av minderåriga utomlands är ett mångfacetterat och krä-vande frågekomplex. Följaktligen anser utskottet att regeringen så snart som möjligt bör utreda de eventuella revideringsbehoven och konsekvenserna av bestämmelserna om erkännande av äkten-skap som ingåtts av minderåriga utomlands. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett utta-lande om saken (*Utskottets förslag till uttalande 2*).

Tvångsäktenskap

Med påtvingat äktenskap (nedan tvångsäktenskap) avses ett äktenskap som ingåtts utan den ena partens samtycke. Äktenskap som ingåtts av minderåriga jämföras ofta med tvångsäktenskap, ef-tersom många tvångsäktenskap är barnäktenskap. Men det finns skäl att skilja mellan de här fö-reteelserna, eftersom det inte bara är flickor som tvingas till äktenskap utan också kvinnor, pojkar och unga män. Dessutom kan minderåriga frivilligt ingå äktenskap, även om det kan ifrågasättas om minderåriga har förmåga att självständigt och efter eget övervägande uttrycka sin vilja när det gäller att ingå äktenskap.

Tvingande till äktenskap är i Finland redan nu straffbart med stöd av strafflagens bestämmelser om människohandel, grov människohandel eller olaga tvång (25 kap. 3, 3 a och 8 § i strafflagen). Utöver det egentliga tvånget är det också straffbart att lämna ut, transportera, ta emot och inkvar-tera en person för att tvinga denna till äktenskap. I samband med genomförandet av Istanbulkon-

Betänkande LaUB 17/2018 rd

ventionen har strafflagen dessutom kompletterats med ett explicit omnämnande av tvångsäktenskap (1 kap. 11 § 2 mom. 8 punkten, se RP 155/2014 rd och AjUB 15/2014 rd).

Justitieministeriet har nyligen tagit fram en lägesbild över förebyggandet och bekämpningen av tvångsäktenskap och karterat de fortsatta åtgärder som behövs. Bakgrunden är en utredning (Institutet för kriminologi och rättspolitik 2017) om förekomst och uppdagande av tvångsäktenskap i Finland. Utredningen visar att det behövs effektivare insatser mot tvångsäktenskap. Det har visat sig finnas brister i myndigheternas medvetenhet, kompetens och handlingsmodeller. Dessutom har det upptäckts behov att se straffprocessen ur offrets synvinkel. Utifrån utredningen stannar justitieministeriet i sin promemoria för att tvångsäktenskap bör förebyggas och hindras mer effektivt bland annat genom att medvetenheten om tvångsäktenskap med tillhörande straffbarhet ökas med hjälp av anvisningar, utbildning och rådgivning. För att effektivisera det straffrättsliga ansvaret bör eventuella ändringsbehov i strafflagstiftningen bedömas. Likaså anser ministeriet att det behövs en bedömning av om påtvingade äktenskap kan avslutas enligt ett enklare förfarande än nu, då normalt förfarande för äktenskapsskillnad tillämpas.

Utskottet ser det som viktigt att förekomsten och uppdagandet av tvångsäktenskap i Finland har utretts. På grund av de brister och missförhållanden som påvisas i utredningen finns det skäl att effektivare förebygga, hindra och utreda tvångsäktenskap. Med hänsyn till vad som ovan sagts om sätten att avsluta äktenskap som ingåtts av minderåriga anser utskottet att det också behöver utredas hur tvångsäktenskap kan upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på något annat sätt än genom äktenskapsskillnad. Dessutom bör konsekvenserna av detta utredas. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande 3*).

Ikraftträdande

I propositionen föreslås det att ändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Men det måste beaktas att ändringarna i lagstiftningen föranleder ändringar i datasystemen i befolkningsdatasystemet. På grundval av en utredning från Befolkningsregistercentralen anser utskottet att de föreslagna ändringarna kan träda i kraft tidigast två månader från det att de antagits.

Lagmotionen

I lagmotion LM 8/2015 rd föreslås det att 4 § 2 mom. i äktenskapslagen upphävs. Enligt motionen måste möjligheten att ge personer under 18 år tillstånd att ingå äktenskap strykas i äktenskapslagen. Syftet är alltså detsamma som i propositionen. Eftersom lagutskottet föreslår att ändringen genomförs på det lagtekniska sätt som föreslås i propositionen föreslår utskottet att lagförslaget i lagmotionen förkastas.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 211/2018 rd utan ändringar.

Betänkande LaUB 17/2018 rd

Riksdagen förkastar lagförslaget i lagmotion LM 8/2015 rd.

Riksdagen godkänner tre uttalanden. (Utskottets förslag till uttalanden)

Utskottets förslag till uttalanden

1. *Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste utreder dels hur äktenskap som ingåtts av en minderårig eller trots annat hinder för äktenskap kan avslutas, upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på något annat sätt än genom äktenskapsskillnad, dels vilka konsekvenser detta har för bland annat makarnas och barnens ställning.*
2. *Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt utreder revideringsbehoven och konsekvenserna av bestämmelserna om erkännande av äktenskap som ingåtts av minderåriga utomlands.*
3. *Riksdagen förutsätter att regeringen med det snaraste utreder dels hur påtvingade äktenskap kan avslutas, upplösas, upphävas eller ogiltigförklaras på något annat sätt än genom äktenskapsskillnad, dels vilka konsekvenser detta har för bland annat makarnas och barnens ställning.*

Helsingfors 8.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kari Tolvanen saml
vice ordförande Eva Biaudet sv
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Ari Jalonen blå
medlem Johanna Karimäki gröna
medlem Pia Kauma saml
medlem Suna Kymäläinen sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent
medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Juha Pylväs cent
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Veera Ruoho saml
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Ville Tavio saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Tuokila.

Betänkande LaUB 17/2018 rd

Reservation

RESERVATION

Motivering

Förslaget att upphäva den bestämmelse i äktenskapslagen som tillåter barn under 18 år att gifta sig är en länge efterlängtd lagändring.

Med hänvisning till internationella avtal om mänskliga rättigheter och yttrandet från Kvinnoorganisationernas Centralförbund ställer jag mig bakom principen i propositionen, att barnäktenskap aldrig kan vara förenliga med barnets bästa och att förbudet mot barnäktenskap är ett beslut som får positiva effekter framför allt för flickors rättigheter.

Barnäktenskap är ett könskodat problem, eftersom flickor är kraftigt överrepresenterade bland dem som gift sig som minderåriga. När den nedre åldersgränsen för att ingå äktenskap höjs till 18 år förebyggs också tvångsäktenskap. Största delen av ansökningarna om dispens för att ingå äktenskap har sökts av religiösa och/eller kulturella skäl i en situation där en flicka har varit gravid. Även om barnäktenskap enligt vissa synpunkter inte alltid är tvångsäktenskap är det uppenbart att bakgrunden till dispensansökningar, i synnerhet i fråga om graviditet, kan vara att flickors sexualitet kontrolleras genom övertalning och påtryckningar.

Så som det står i utredningen om förekomsten och uppdagandet av tvångsäktenskap i Finland (2017) är gränserna mellan frivilliga äktenskap, arrangerade äktenskap och tvångsäktenskap ofta oklara. Även om det kan vara omöjligt att bevisa påtryckningar och tvång måste möjligheten alltid beaktas när det är fråga om ett barn och framför allt i de fall som gäller graviditet. Om det förekommer påtryckningar handlar det definitionsmässigt om tvångsäktenskap. Så som det påpekas i den ovannämnda utredningen har både FN och en rad internationella organisationer för barns rättigheter intagit den tydliga ståndpunkten att ett barn aldrig kan ge ett giltigt samtycke till äktenskap. Det betyder att barnäktenskap också är tvångsäktenskap.

FN:s kommitté för barnets rättigheter anser att inga fasta åldersgränser i princip bör fastställas för när barnets åsikt ska beaktas utan situationerna ska bedömas separat för varje barn med hänsyn till barnets individuella egenskaper och den fråga som ska avgöras, men trots det har kommittén en sträng syn på barnäktenskap. I sin allmänna kommentar om skadliga sedvänjor (nr 8/2014) kommer barnrättskommittén och CEDAW-kommittén med följande riktlinjer: Med respekt för barnets framväxande förmåga och självständighet när det gäller att fatta beslut som påverkar hans eller hennes liv kan det under exceptionella omständigheter tillåtas att ett moget och kapabelt barn under 18 år ingår äktenskap förutsatt att barnet är minst 16 år och att besluten fattas av en domare på legitima exceptionella grunder definierade i lag och utifrån bevis på mognad och utan hänsyn till kultur och traditioner.

Däremot innehåller propositionen (RP 211/2018 rd) inte något förslag till bestämmelse som skulle göra det möjligt att upplösa eller ogiltigförklara äktenskap som ingåtts av en minderårig i strid med lagen. Det betyder att en make bara genom äktenskapsskillnad kan frigöra sig från ett äktenskap som ingåtts på fel grunder och att "frånskild" antecknas som civilstånd i handlingarna utifrån de registrerade uppgifterna i befolkningsregistret. Ur människorättssynvinkel är det oskäligt

Betänkande LaUB 17/2018 rd

Reservation

att en minderårig som blivit utsatt för en så kallad skadlig sedvänja försätts i en situation där hon eller han tvingas söka skilsmässa för att frigöra sig från ett barnäktenskap.

Vid utfrågningen av sakkunniga framgick det att kvinnorörelsen på bred front förespråkar kriminalisering av tvångsäktenskap och också möjlighet att ogiltigförklara sådana äktenskap. Till detta förpliktar också artikel 32 och 37 i Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet (den så kallade Istanbulkonventionen). Där står det att "parterna ska vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att äktenskap som ingås under tvång kan upphävas, ogiltigförklaras eller upplösas utan att detta blir oskäligt ekonomiskt och administrativt betungande för brottsoffret" och "parterna ska vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att uppsåtliga gärningar som består i att tvinga en vuxen person eller ett barn att ingå äktenskap är straffbelagda".

Genom att möjliggöra ogiltigförklaring skulle staten erkänna att den som tvingats ingå äktenskap har lidit en oförrätt och fått sina grundläggande och mänskliga rättigheter kränkta. De juridiska konsekvenser som en ogiltigförklaring får för parterna i äktenskapet och de eventuella barn som fötts i äktenskapet bör utredas, och det bör ses till att ogiltigförklaringen inte har negativa juridiska eller ekonomiska konsekvenser för barnen i äktenskapet eller den part som sökt ogiltigförklaring. Det ska vara lätt och avgiftsfritt att söka ogiltigförklaring, och informationen om möjligheten till ogiltigförklaring med tillhörande rättsverkningar måste på lämpligt sätt gå ut till de berörda.

Följaktligen har jag i lagutskottet föreslagit att två särskilda moment läggs till i 4 § i lagförslag 1 för att ogiltigförklaring av barnäktenskap ska bli möjlig utan skadliga rättsliga påföljder. Men lagutskottet godkände bara en särskild kläm i frågan, där det förutsätter att ogiltigförklaring utreds.

Propositionen innehåller heller inga lagändringar som gäller erkännande av utomlands ingångna äktenskap. Regeringen anser dock att frågan framöver separat måste utredas grundligt enligt principerna för god lagberedning. Det är välkommet att utskottet i en kläm förutsätter att regeringen snarast också utreder behoven att se över bestämmelserna om äktenskap som ingåtts av minderåriga utomlands.

Förslag

Jag föreslår

att lagförslagen godkänns enligt utskottets betänkande, men 4 § i lagförslag 1 med följande ändringar:

Ett äktenskap kan ogiltigförklaras på ansökan, om en make som vid tidpunkten för vigseln var yngre än aderton år lämnar in ansökan innan det har gått tio år sedan vigseln. (Nytt 2 mom.)

Den äkta mannen är far till ett barn enligt 2 § i faderskapslagen trots att äktenskapet förklaras ogiltigt. (Nytt 3 mom.)

Betänkande LaUB 17/2018 rd
Reservation

Helsingfors 8.2.2019

Eva Biaudet sv